

ny världsbild

hackkyckling

Hur mobbing kan gå till

en vårt specialområde An så lan
tycks i en ha intressan
just i Dessuto
fullt under
till da
la

MOBBING

en grupp leker på en rastgård, tamligen slott och oengagerat. Den består av minst tre oftast mer än fem barn oftare pojkar än flickor, skoian at samle

Min dotter hatar skolan

Hjälp mig!

et skulle vara av andr
arnen fick lara upplever
skor reagerar i vara tjoc
och varfor vi till sant sak,
någon att hacka lingen a
personlig
parallella
får

Mobbing mobbing

till

Flu
till ett sv
och ordforan
miljoer som nasta
och det finns motsats
som ter sig som helvete
divider som fått sin existe
stord

Varfor mobbing

lysning

sker

Vilka blir offer for mobbing?

gruppvåld

Att ropa tjockis. Haltis. jävel. Neger, neger.
Barn som överfaller ett olik barn, en hackkyckling.
Alla känner vi igen det. Djur och vuxna gör det också.
Det kallas mobbing och har våldsnatur.
Mobbing bland barn är första steget till intolerans, rashat, den vuxna människan.

Vad kan vi göra åt mobbing?

et skulle vara av andr
arnen fick lara upplever
skor reagerar i vara tjoc
och varfor vi till sant sak,
någon att hacka lingen a
personlig
parallella
får

MOBBING

MOBBING

klassens slagpåsar barn

**TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING**

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 11 — 1971

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)
Sverige kr 25 —
Danmark dkr 32 —
Finland mk 20 —
Norge nkr 30 —

SVERIGE

Sveavägen 34 VI 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243 Vikta Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

Fotografier och teckningar med till
stånd av

Sid 3 — Jan Franzon 6—7 — Bill
Cameron Johnson Hans Wetterfors
9 — J Franzon F H Wetterfors

© NY VARLD I BILD

Tidskrift för Moralisk upprustning

Tryck Br Tengs Oslo

Med detta nummer följer en
postgiroblankett för nästa års
prenumeration av Ny Varld i
Bild Priset har höjts, f f g på
fem åi, till 25 -

Stillhetens dynamik

En tysk riksdagsman uttryckte haromdagen sitt bekymmer över politikernas jagade liv. Vi får inte tid att tanka, sade han. Politikerna jagar från det ena sammanträdet till det andra, medan samtidigt världspolitiken utspelas på en världscen som tycks ha råkat i sken. Inom en kort oktobervecka omgestaltades FN:s struktur, när Kina rostades in och Taiwan rostades ut. Nästan samtidigt tog England det avgörande steget över kanalen. Samma vecka fördjupades den indisk-pakistanska tragedien genom en ny naturkatastrof i Orissa och Bengalen.

En nordisk riksdagsman sade haromdagen att i våra riksdagar finns det kanske i varje land ett femtiotal medlemmar som hors i debatterna och drar i trådarna. Resten är fotfolk som trycker på voteringsknapparna och arbetar ute i kommunerna och organisationerna. Men också bland de femtio finns det folk som frågar sig: Vad är meningen med det hela? Hur skall man få tid att tanka?

Inom kort utkommer en bok av den schweiziske litteraturhistorikern och filosofen Th. Spoerri. Han kallar den Stillhetens dynamik. I boken berättar han om en mans livslånga erfarenhet av hur man kommer ur handelsernas ekorrhjul genom en dynamisk stillhet och ett lyssnande som inte för bort från problemen men närmare deras kärna. I stillheten kan tankar och nya insikter ofta vaxa fram som ger en överblick, klarhet och målinriktning som ingen maratondiskussion eller annan aktivitet kan åstadkomma.

Det är ingen lattköpt väg. En asiatisk statsman påpekade nyligen att «den som lyssnar betraktas ofta som underlaggen i ett rum fullt med människor föredrar vi att tala högre för att bli horda framför att vara tysta så att vi kan lyssna».

Men ändå är lyssnandets och stillhetens dynamik tillgänglig för alla, vare sig vi är engagerade i det offentliga livet eller inte. I detta nummer redovisas praktiska erfarenheter av stillhetens dynamik i svensk skola med mobbing-problem, bland huvudjagare i Papuas djungel och i en konflikt mellan vita experter och infödda bondor på gruvon Bougainville i Södhavet.

Vad kan man göra åt MOBBING?

Problemet med «mobbing» i svenska skolor diskuteras intensivt och på många håll. Frågan har blivit föremål för vetenskapliga undersökningar. Tidningsrubrikerna har bredvid är hämtade ur olika tidningar och tidskrifter över en längre period.

Tidskriften Barn har nyligen (nr 6/71) tagit upp frågan i en vettig artikel av skolpsykolog Gunnar Vilson — «Vad mobbing är för något». Den är väl värd att citeras utförligt.

«Mobbing betyder att en grupp människor ger sig på en ensam människa, som är olik de andra», säger Gunnar Vilson inledningsvis. «Men det racker inte att en individ är annorlunda för att ett angrepp skall uppstå. Det måste skapas aggression i gruppen också. Aggression kan uppstå av olika anledningar. Den kan laddas upp beroende på omständigheterna i en viss given situation, men den kan också vara mer rotad i individen själv.»

När det gäller att försöka förhindra mobbing, kan man naturligtvis ta till det allra enklaste medlet, nämligen att genom övervakning och kontroll se till att inget händer. Polisfunktionen så att säga. Men roten till det onda, mobbingen, kommer man inte åt på det sättet. Behovet finns kvar

och tar sig andra uttryck. På längre sikt är det effektivare om man kan få bort själva behovet. Eftersom aggressivitet är en nödvändig förutsättning för mobbing, måste man huvudsakligen sätta in sin energi på att få bort den och sadant som framkallar den. En mycket viktig sak är att diskutera problemet mobbing med barnen själva. När man förklarar dess orsaker, kommer de att inse att mycket beror på dem själva och att anledningen till mobbing inte är att en elev i klassen är feg, klar sig på ett annat sätt, talar annorlunda, är nykomling osv.

Den absolut sakraste och radikalaste lösningen på mobbingens problem är att se till att barnen får en inre säkerhet, en stabil trygghetskänsla. Av det följer att de kommer att mota allt som kommer i deras väg på ett positivt, konstruktivt sätt.»

Så långt Gunnar Vilson, som avslutningsvis också tar upp betydelsen av kontakten med hemmen i dessa frågor.

En bagatell var orsaken

En lärare berättade nyligen om två fall av mobbing som hänganska oförberett tvingades att ta itu med. Han gick delvis tillvaga på ett annat sätt än skolpsykologen men målet — att hjälpa barnen

till «en inre säkerhet, en stabil trygghetskänsla» — var detsamma.

Vi later honom berätta vad han upplevde.

Nyligen vikarierade jag under två perioder vid två skolor i södra Sverige. I båda fallen fick jag gora bekantskap med den företeelse som kallas «mobbing». Det gällde 11–12 åringar på mellanstadiet.

I det första fallet var jag vid en liten skola. I min klass gick 15 elever, därav 6 flickor. Av den ordinarie läraren, som var inkallad till miljöartjanstgöring, hade jag fått veta att det fanns vissa problem i klassen, och redan första veckan märkte jag att något inte var som det skulle bland flickorna. Andra veckan inträffade något som bragte saken på sin spets. Efter lektionernas slut kom en dag en av flickorna gråtande till mig på lärarrummet, iklädd gymnastikdrakt, och sade att kamraterna gömt hennes kläder, så att hon inte kunde gå hem. Vi gick tillsammans till gymnastiksalen, och efter en stunds letande fann vi kläderna instoppade i ett oläst förvaringsfack. Skolvaskan stod bakom en dörr.

Jag ringade upp modern och fick av henne bekräftat att det rörde sig om verklig mobbing, vil-

ken enligt henne satt djupa psykiska spår hos flickan, som grat om kvallarna och inte kunde somna Modern var fortvivlad Min företrädare hade talat allvarligt med klassen och sagt till dem «Ni får verkligen se till att klara upp det har själva» — Det hela hade börjat med en till synes bagatellartad episod tidigare, då en av flickorna, en ledartyp, kände sig förorattad (svartsjuka!) Hon eggade upp de andra flickorna och fros ut Eva, som fick ga ensam på rasterna Jag lovade mamman att forsoka reda ut det hela och fick hennes stod att ta itu med saken

Som att slå på TV n

Nasta morgon började jag tala med eleverna om att jag markt att andan i klassen inte var som den borde, att alla inte tycktes dra jamnt

Så beskrev jag hur man kan lyssna till en inre rost som kan tala till en — somliga kallar det Guds rost — och hur enkelt det egentligen ar Ingen tvekar val att tanda en lampa eller slå på TV n for att man inte vet exakt hur allt fungerar tekniskt Darfor bor det vara lika naturligt att koppla på den mottagare som finns i varje manniska och lyssna till gudomlig vishet och ledning Hemligheten ar att man verkligen ar stilla, sade jag Man kan också skriva ned de tankar som kommer

Jag lat dem ta fram papper och penna Forst var det en del oro, men så markte jag att det gick upp liksom ett ljus for dem Efter en stund kom de fram sjalvmant, forst en flicka, sedan en efter en, till slut var det en hel liten ko, som ville visa vad de hade skrivit Den som jag uppfattat som den blygaste flickan hade skrivit «Det var jag som gjorde det» Hon hade velat visa sig tuff infor den ledande flickan i klassen Den ena efter den andra började tala om vad de djupast kände och sade att de ångrade att de hade gjort detta Nu ville de garna bli god van med Eva Jag såg på deras ansikten att de verkligen menade det Pojkarna sade enstammigt att de

lange hade tyckt att det var fel men de hade bara sett på utan att gora något

När klockan ringde, sade jag «Då tycker jag att ni på rasten ska tala med Eva» En av dem tog henne vanligt under armen, när de gick ut — något som aldrig hant forut På skolgarden stod flickorna i en grupp kring Eva som hade tårar i ogonen

Efter rasten frågade jag hur det gått «Jo, nu ar vi forsonade på riktigt»

Så sade jag att jag visste att Evas mamma var valdigt spand på att hora hur det gått och foreslog att vi tillsammans skulle ringa och tala om det De tog luren den ena efter den andra och bad modern om forlåtelse De passade också på att be om ursakt for att de varit ohovliga och ej halsat på modern Så kom de själva på att skriva till sin ordinarie larare och tala om vad som hant «Vår nye magister har forsonat oss Allt ar så bra nu»

Efter en tid traffade jag i ett annat sammanhang Evas pappa «Jag skall tacka for Eva», sade han «Det håller fortfarande»

Ett allvarligare fall

Min nasta tjanstgoring hade jag vid en något storre skola i ett industrisamhalle Redan forsta dagen talade rektor med mig om att det i min klass på ett trettioatal elever, varav halften pojkar, forelåg ett så allvarligt fall av mobbing att man overvagde att flytta pojkens som var utsatt for den, till en annan skola Det rorde sig om en hogst intelligent pojke av utlandskt ursprung vid namn Hugo Rektorn hade strax innan jag kom fått en rapport om att pojkens blivit svårt slagen av klasskamrater, och bad mig observera hans forhållande till dem Jag markte att han gick for sig sjalv på rasterna och inte fick delta i de andras bollspel På lektionerna briljerade han och strackte alltid upp handen när det kom en fråga som ingen av kamraterna kunde klara

Efter att ha iakttagit dem ett

par dagar fann jag tiden mogen att tala med dem Aven har talade jag om den inre rosten och skrev upp tre frågor på tavlan 1 Hur skall jag bli van med *alla* i klassen? 2 Vad har jag gjort fel? 3 Vad kan jag gora åt det? «Vi ska nu prova och se vad som hander om vi ar stilla», sade jag De fick ta upp penna och anteckningsbocker, varefter jag sade «Nu kan ni skriva upp alla tankar som kommer, men ni behøver inte visa dem for nagon, varken mig eller någon kamrat Det har ar strangt personligt»

När de började bli fardiga, blev det en kapprusning till katedern — alla ville att jag skulle lasa vad de hade skrivit Hos ca 90 procent av dem forekom namnet «Hugo» i samband med att de ville bli van med honom Många hade skrivit ner radikala moraliska beslut som de kant att de måste fatta att sluta ljuga, sluta fuska, att komma hem på kvallarna kl 8 i stallet for 11, att sluta bråka, att lugna ner sig, att skota sig battre på lektionerna, lyssna på magistern

När alla visat vad de hade skrivit, sammanfattade jag det hela och sade att det skulle vara en gladje om de alla ville vara sams i fortsattningen och att de alltid hade mojligheten att bli stilla och lyssna efter Guds ledning Sedan dess har samarbetet flutit bra Hugo har ej behovt ga ensam langre Vid ett tillfalle då det galledde att utse kamrater till de olika grupperna i ett grupparbete, kom den ledande flickan i klassen fram och sade «Jag vill vara med i Hugos grupp» Hugos mor ringde mig senare och sade «Min son har berättat att det blivit bra igen med kamraterna — det ar jag valdigt glad over»

I artikeln på nasta sida tas en grundorsak till mobbing upp Forfattaren, en svensk larare, berättar hur han fann ett satt att hjalpa en elev som skiljde sig från de andra och mycket latt kunnat bli ett fall av mobbing Artikeln ar hamtad ur «De er morgendagen» på Laererstudentenes forlag, Oslo

Red

Tuppen och Bananen

Radslan for kamraterna forsvinner tack vare lararens oppenhet

Många elevers formåga att lara och att skapa har blockerats. Orsakerna kan vara många. Blockeringen kan bero på en olost konflikt som tynger samvetet och berovar eleven hans självfortroende. Om denna konflikt inte blir lost, kan den fortrangas och samman med andra problem kan den bli ett viktigt hinder for elevens personlighetsutveckling. I en atmosfär av oppenhet och fortroende kan eleven kanna sig fri att tala ut om sin konflikt och få den hjälp han behover for att bli av med blockeringen, så att hans inlärningsformåga och skaparkraft blir frigjorda.

I en av de hogre årskurserna i skolan hade jag en pojke som var mycket blyg och som standigt klarade sig daligt vid prov och tentamina. Grammatik och matematik var sarskilt svårt for honom. När man frågade honom något brukade han stamma fram ett ord eller tva, och så tog det slut. Jag blev ofta irriterad på honom — det var sloseri med tiden. Tyckte jag

En dag hade jag ett samtal med hans far, som gav mig en helt ny bild av pojken. Pappan sa att pojken hade en mycket stark vilja — mitt intryck var att han tvartom varit en svag karaktär. En gång hade han gett sig iväg då fadern sagt till honom att om han inte lade ner mer energi på sitt arbete, kunde han lika gärna ge sig iväg hemifrån. Foraldrarna måste ge sig ut och leta efter honom och sent på kvällen fann de honom, då han var på väg ut ur staden.

Nasta morgon fick jag tre tankar under en stund av stillhet for det första skulle jag be honom om forlåtelse infor klassen for min irritation, så skulle jag senare på dagen tala med honom privat och erbjuda honom hjälp med skolarbetet, och for det tredje skulle jag

berätta for honom om en viss sak ur min egen erfarenhet då jag var i hans ålder.

Alltsammans gick bra till dess jag kom till den tredje punkten. Vi satt mitt emot varandra i varsin lanstol i mitt hem och talade om grammatiken, som han nu klarade mycket bättre än forut. Jag tankte att tiden nu var kommen att berätta for honom om min egen erfarenhet.

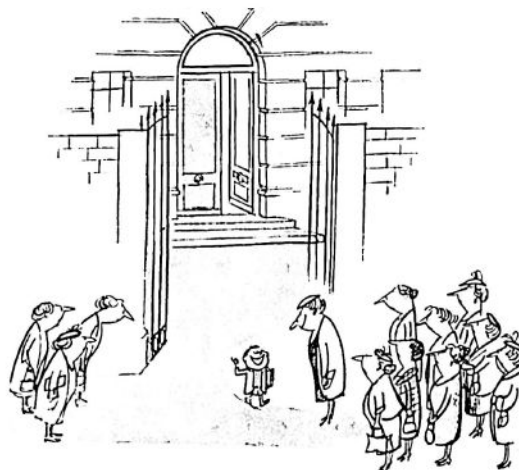
Som pojke hade jag ett oknamn, «Tuppen», darfor att mitt hår stod rakt upp precis som en tuppkam. En gång då jag gick på stadens huvudgata tillsammans med min mor, motte vi några av mina klass-

kamrater, som började gala som en tupp på andra sidan gatan. Min mor frågade mig varfor de gjorde det. «De gal på mig», sade jag, «for de kallar mig 'Tuppen'».

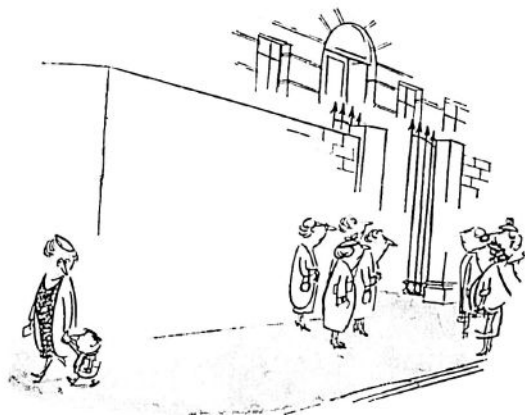
Just som jag skulle berätta detta for honom slog det mig att jag kanske också som lärare skulle få detta oknamn — och att jag skulle få behålla det hela livet! Darfor fortsatte jag med undervisningen, men nu gick det inte så bra som tidigare. Då sa jag: I skolan hade jag ett oknamn. De kallade mig «Tuppen» — Det är likadant med mig, sa han, de kallar mig for «Bananen». Detta syftade på hans ble-

Forts sid 14

«Alla de andra fick sitta kvar»

«Jag blev utkastad»

Hon knäcker

ALICE WEDEGA, socialarbetare och f d medlem av den lagstiftande församlingen i Papua-Nya Guinea, har varit med om att lösa problemsituationer i sitt land. Under sitt besök i Sverige intervjuas hon av Bror Jonzon

Alice Wedega från Milne Bay, Papua, är helt sakert världens mest beresta papuan. Från sin hemby nära Nya Guineas sydostspets har hon rest till Australien, Nya Zeeland och Japan.

Tidigare i år kom hon till Europa med ett charterflyg, som tog 130 delegater till Caux-konferensen. De kom från Nya Zeeland, Australien, Papua, Nya Caledonien, Malaysia, Indien och Iran. Från Caux reste hon till Nordirland där hon stannade under en månad för att lara kanna landet och dess problem.

Och nu är hon i Sverige — så vitt vi vet den första papuanska kvinna som kommit hit. På sätt och vis rör det sig om ett utbyte, säger Alice Wedega. Hennes goda vän och medarbetare, sociologen Daga Jonzon, befinner sig sedan mer än ett halvår i Papua med Moralisk upprustning. Därför tycker Alice Wedega att hon måste komma till Sverige, trots kylan och mörkret.

När man börjat lara kanna Alice Wedega förstår man att det inte var en tillfällighet att hon så snart efter sin ankomst till Europa för till ett problemland som Nordirland. För Alice Wedega är van vid att ta itu med de värsta problemen hon möter och att lösa dem. Hon är expert på att knacka kokosnotter och kanske det är därifrån som hon fått något av sin formaga att knacka notter av annan sort. Det är något alldeles sjuarsdeles att se hur Alice Wedega knacker kokosnotter. Hon tar noten i ena handen, en stor kniv i den andra. Så huggar hon till ett par gånger

och noten delar villigt upp sig i två lika stora halvor. Så knackar hon till ena halften på ratta stallet, och kokosen lossnar elegant från skalet. Hon berättar att hennes rekord är över 1000 knackta kokosnotter på en dag.

Vi frågar Alice Wedega om hennes första resa ut i världen.

— Det var när jag for till Australien på tjugotalet. Jag hade fått ett jobb i Sydney som barnflicka. Betalningen var tre pund i månaden. Det fanns ingenstans att sova utom på golvet bakom en soffa. Jag som var van vid det tropiska klimatet i Papua fros som en hund, men det fanns inget tacke, så jag rullade in mig i mattan på golvet. Frun i huset behandlade mig illa och två gånger slog hon mig. Jag for tillbaka till Papua

full av hat och bitterhet mot de vita.

— *Men ni ser inte ut som en bitter människa nu. Vad hande?*

— Några av mina vita vänner kom tillbaka från Oxford i England och hade fullständigt förändrat sin inställning. De berättade för mig om Moralisk upprustning. Jag upplevde kristendomen i aktion. Som resultat av deras arbete förvandlades två unga pojkar, som var huvudjagare. De hade dödat sin farbror. Nu ville de tillbaka till jungeln för att be slaktningarna om förlåtelse. Jag blev inbjuden att tillsammans med några andra komma med dem.

— *Var ni rädd?*

— De australiska kolonialmyndigheterna i Papua meddelade att de skulle skicka en beväpnad es-

Finska gymnasister i Borgå samlyceum får tillfälle att träffa fröken Alice Wedega, sedan hon talat om sitt land till den samlade elevkåren.

nötter

kort med oss Vi ville inte ha någon sådan eskort så vi gav oss iväg utan vapen Efteråt horde vi att myndigheterna var mycket arga på oss därför att vi inte åttlydde deras direktiv Men man kan inte förvandla huvudjagare om man kommer med vapen Då tror de att man kommer på myndigheternas uppdrag för att ta dem tillfånga När vi kom till den första av huvudjagarbyarna, flydde alla invanarna in i djungeln Vi satte oss ner och vantade, och några av oss som kunde den stammens språk (det finns minst 700 olika språk i Papua) ropade in i djungeln Så småningom dok några av huvudjagarna upp Vi blev vänner med dem En av dem följde med oss till nasta by Först efteråt upptäckte vi att han var hovding i byn Därefter fortsatte vi från by till by och från varje by kom hovdingen med Den enda gången jag var rädd var när två av oss gav oss in i djungeln för att hitta något att äta Då såg vi på avstånd två beväpnade män Vi vandade om och sprang så fort vi kunde tillbaka till byn Efteråt när vi blivit goda vänner med dessa män, berättade de att de varit lika rädda som vi och sprungit åt andra hållet så fort de kunde

— Vad var resultatet av denna färd till huvudjagarna?

— Flera av dem kom och besökte oss nere vid kusten där vi bodde i en by som hette Duram De sa att de trodde på en ande som sa till dem att de skulle döda människor Vi frågade dem om de trodde på en god ande Det var de in-

te så sakra på Men de gick med på att försöka lyssna på denne ande De började lyssna och flera av dem fick tanken att de skulle sluta med dödan, be slaktningarna till dem de dödat om förlåtelse och bygga skolor för deras barn På detta sätt började en stor rörelse bland huvudjagarna En del av dem brukade komma till oss med knippen av snoren fulla med knutar De berättade för mig att varje knut var ett tecken på arlighet En knut kunde betyda någon människa som de hade dödat, två andra knutar betydde två grisar som de stulit osv Deras arlighet var smittande också bland de vita människorna och bland oss som var kristna — min far var pastor, men min farfars far var kannibal

De vita

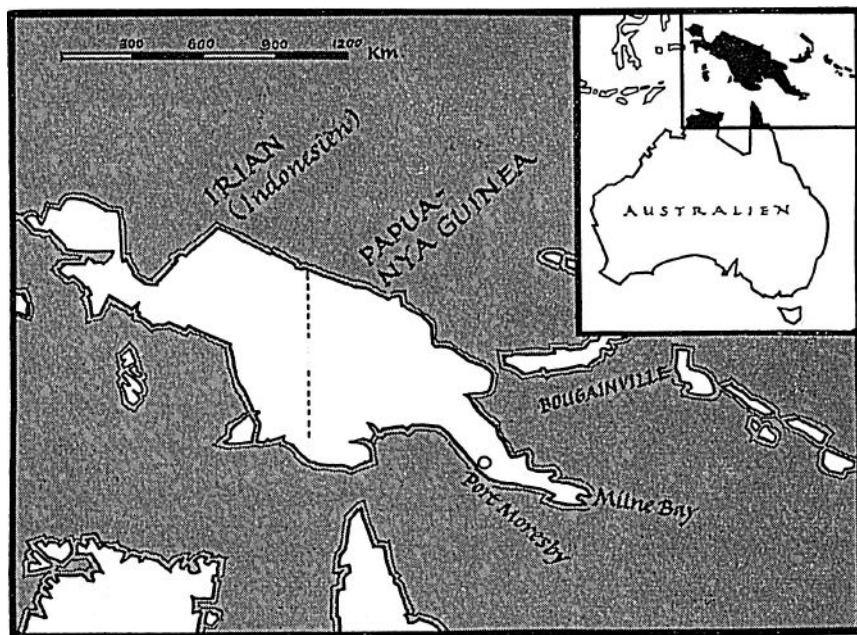
— Var ni i Papua under andra världskriget?

— Ja, det distrikt där jag bodde, Milne Bay, invaderades av japanerna Jag flydde till vänner i bergen Många människor i grannbyarna dog av hunger när de flydde in i djungeln Men de förvandlade huvudjagarna hade andra problem Australierna kom till deras byar för att bygga en flygplats De anställde de infodda som

arbetare På kvällen tog de de unga flickorna till sina baracker och låg med dem Nasta morgon protesterade en av de äldsta männen och sa att så kan ni inte behandla våra flickor Australierna svarade att nu var det krig och soldaterna var tillåtna att göra vad de ville Nasta kväll skickade den gamle mannen hem de unga flickorna till deras byar När arbetet började nasta dag kom det inte några unga flickor En officer frågade vad som hade hänt, och den gamle mannen talade om vad han hade gjort De satte handbojor på honom och tvingade honom att gå den långa vägen ner till kusten där han ställdes inför domstol Inför domstolen sa han att de vita hade kommit till hans land och sagt att man inte skall döda och att man bara skall ha en fru Men nu höll japanerna och australierna på att döda varandra och soldaterna behandlade de infodda flickorna på ett sätt som han inte ville tolerera, och han var villig att gå i fängelse hellre än att flickorna skulle behandlas på det sättet Till slut släpptes han los

— Vad har ni sysslat med efter kriget?

— Jag var lärare i en missionskola och senare arbetade jag i

jordbruksdepartementet 1961 — 1963 var jag den enda kvinnliga medlemmen i vår lagstiftande församling 1968 blev jag pensionerad Men ibland när vi har problem kallar de på mig för att hjälpa till att lösa dem

Kvinnorna har makten

— *När hande det sist?*

— I Bougainville förre året Bougainville är en ö över 500 km öster om Papua Där har man satt igång med att bryta koppar, och det skall bli en av de tre största koppargruvorna i världen När gruvbolaget ville köpa jord som tillhörde den infödda befolkningen till ett oskäligt lågt pris och utan några garantier, gjorde folket motstånd Polisen kom in med tårgas och batonger Det var en mycket besvärlig situation Men en av våra riksdagsmän, Paul Lapun, trodde på Guds ledning Han trodde att ledning kunde lösa även ett så svårt problem som detta Han for till Australien och förhandlade med premiärministern, chefen för gruvbolaget och kolonialministern De kom fram till en rättfärdig lösning på problemet, som bl a innebär att bolaget skulle betala tio gånger så mycket för jorden Men det är en sak att skriva på en överenskommelse på ett papper, en

annan att genomföra den i verkligheten Här spelade kvinnorna en mycket viktig roll

— *Kvinnorna?*

— Ja, det tror ni kanske inte, men i Papua har kvinnorna på många sätt mera makt än mannen Jorden går i arv från mor till dotter, inte från far till son I Bougainville var det mannen som diskuterade och skrev på överenskommelsen, men det var kvinnorna som hade den verkliga makten, och ingen hade talat om för dem att Paul Lapun och andra lyckats astadkomma en förändring De förstod inte vad som skedde och de skvallrade och sjöng hatsånger Och de hade alla skal att vara misstänksamma mot de vita Jag for till Bougainville för att prata med kvinnorna och för att informera dem och få deras syn på saken

— *Hur tog de emot er?*

— Först ville de inte tala med mig De kallade mig «rodskinn» därför att jag inte är kolsvart som de Så jag väntade några dagar, och en dag frågade en av kvinnorna mig «Hur tillverkade du den där korgen?» Jag visade henne hur det gick till och med det samma kom de andra kvinnorna för att titta på Så började vi att ha kurser i korgmakeri och annan

hemslojd, och samtidigt började vi diskutera problemen Kvinnorna lärde sig Paul Lapuns hemlighet att söka ledning från Gud Så blev en överenskommelse underskriven och genomförd Vi har annu inte löst alla problem i Bougainville, men vi skulle inte ha kommit så långt som vi gjort utan kvinnorna

Alice Wedega är en kvinna som på ett hälsosamt sätt skakar om i vår svenska konsrollsdiskussion Hon är knappast en kvinna av den typ som man väljer till att organisera och dirigera styrelser och föreningar Hennes livsnära och osofistikerade sätt att se på livet och världen kan förleda en självupptagen svensk till att klassificera henne som naiv Men den som tar tid att lära känna henne bättre upptäcker hos henne en hjärtats auktoritet som många av oss i Sverige behöver I vårt klimat, som är kallt i mer än en bemärkelse, för hon är en hjärtats värme som kan berika oss och vidga vår vinkel mot livet och världen om vi är öppna för vad hon har att ge

ALICE WEDEGA kommer från kokosnotternas hemland och vet hur man handskas med dem Med några hårda hugg knacker hon det hårda skalet Hon avslöjar att 1000 knackta kokosnotter på en dag är hennes rekord

Sju kvinnor till Indien

Sju svenska kvinnor reser i dagarna till Indien för att göra en insats med Moralisk upprustning Fem danskar reser ungefär samtidigt dit Ny Värld i Bild:s medarbetare, Eva Ruse-Hanssen, har bett dem att i korthet säga varför de reser

Sigröd Hallen
socioinom

Den senaste tidens tragedier i Bangla Desh med 9 milj flyktingar och hotel av ett krig måste vara en oerhord påkänning för det indiska folket. Man hoppas att världens största demokrati klarar också dessa prov. Nu om någonsin måste den få stöd och solidaritet från valfärdsstater. När jag laser Rajmohan Gandhis artikel i tidskriften Himmat fascinerar jag av hans vision för Indiens framtid. Enligt min mening är han den mest revolutionära ledaren i världen. Han fullföljer sin farfars icke våldsprincip på en fast grund av absoluta moraliska normer och villighet att satsa allt. Det är en oändligt mycket större och mer krävande revolution än den hatets, maktens och förgorelsens kamp som rasar på så många håll i världen. Men det är ingen lättvindig teori. Den bygger på reella erfarenheter av hur Gud leder och förändrar människor, som lyder Hans vilja, och omskapar själviska materialister till generosa, uppoffrande människor. Jag känner det som ett privilegium att få ställa mig till förtogande för en tids insats i det land som vi svenskar ofta fascinerar av men oftast känner hopplöshet inför.

Elisabeth Hamrin
sjukvårdslarare

I vårt land talas mycket om experter. För mig betyder yrkesfunktionen in om hälso- o sjukvården mycket. Yrkeskunskande är väsentligt. Men i Indien finns det en ökande skepsis mot 'experter' från väst. Däremot vill man ha människor som är beredda att kämpa för vad som är rätt. Med all sin mänskliga och sociala nöd har Indien också stora andliga och kulturella rikedomar. Jag åker dit med ett öppet sinne, villig att satsa och beredd att lära.

Elsa Rengfelt
sekreterare

Camilla Thornberg
sjukskoterska

Kristina Nelson
sjukskoterska

Vi svenskar behöver ta på oss ett större ansvar. Min generation har blivit så van att få allt alltför lättvindigt. Jag reser till Indien därför att jag behöver lära mig att tjäna. Det finns en möjlighet till förändring och förvandling. En av orsakerna till att jag väljer denna väg själv är vad jag upplevt i mitt arbete med mentalpatienter och narkomaner. Jag tror på förvandling som förebyggande behandling!

Fru Margareta Hedlund (t h)

Det är första gången min syster och jag gör en resa i ett sådant här syfte tillsammans. Vi ser den som den bästa investeringen i framtiden för våra barn och barnbarn.

I Indien kommer vi naturligtvis att betraktas som europeer, inte som svenskar. Kanske också som kapitalister!

Vi kommer kanske ofta att känna oss hjälplösa. Det är nyttigt. Jag känner mig som en liten båt på ett stort hav. Men jag är samtidigt full av förväntan.

Fru Marisa Malmberg (t v)

Det är naturligt att fråga vad jag har att ge till Indien. Svaret är enkelt. Min tid, mitt arbete och mitt hjärta. Inte mycket, kanske, men man kan också fråga vad som är viktigare.

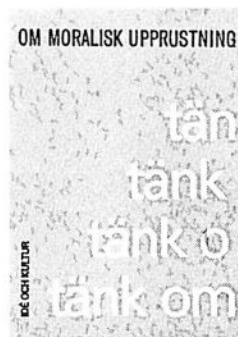

Böcker –

– som kan bli verkliga ”mervärdesskatter” i julklappskorgen

TANK OM OM MORALISK UPPRUSTNING, av Nils Karlman m fl
Ide och Kultur Pris 6 -

Familjelivet står under debatt. Vilken typ skall vi ha? Oppen familj, demokratisk familj eller revolutionär familj? Framtidens svenska skola, så som lärare idag vill forma den. Inte en skrivbordsprodukt — utan tro och praktisk erfarenhet. Att tanka om — också ifråga om målsättning och samliv i industrin och på arbetslivets områden. Att tanka om när det galler meningen med vårt liv och vår funktion i samhället och världen — därtill ger TANK OM impulser

EXPERIMENT MED GUD, av Nils Gosta Ekman
Gummessons Pris 12 50

Bakom boktiteln doljer sig erfarenheter ur Frank Buchmans liv. Om honom har någon sagt: «Han var den mest älskade men också den mest hatade mannen i världen». Frank Buchman var orätt och rättfram och stack inte under stol med de sanningar Gud talade till honom om — För dem som vill lara kanna bakgrunden till Moralisk upprustning är detta boken

ANNIE – SOM BLEV EN LEGEND, av Clara Jaeger
Harriers bokforlag Pris 21 -

Historien om en kvinna med en hemlighet, som gjorde henne till en av sin tids mest revolutionära kampare. När vanmakten griper omkring sig får ANNIE varje läsare att uppleva och förstå sin del i att bygga den sortens samhälle vi vill att våra barn och barnbarn skall växa upp i

NY VÄRLD I BILD

ger en annorlunda infallsvinkel i dagens kulturdebatt

Tro för framtiden — mod för dagen. Positiva nyheter om hur en förändring kan ske. Nyheter från krisområden i världen liksom från aktuella frågor i vårt eget land.

Helårsprenumeration 1972 — 25 -

Ovanstående böcker kan erhållas i bokhandeln eller genom Ide och Kultur

ROD RONN PLOTSLIGT

Dikter av Gerd Jonzon
Ide och Kultur Pris 15 -

«Jag laste RÖD RONN PLOTSLIGT om och om igen halva natten», sade en läsare av dessa angelagna dikter. Våldets blod eller forsoningens blod. Vi söker alla svaret.

«Boken innehåller mycket. Det är ett flöde i hennes dikter som intresserar, trots att hon inte alls hör till de etablerade eller infly-

DE ER MORGENDAGEN

Laererstudentenes forlag, Norge
Pris 12 50

Ett bidrag till debatten i undervisningsfrågor, men mer än så. Boken öppnar dörren till en helt ny värld i skolan som både lärare och föräldrar fascinerats av. Erfarenheterna är samlade från många olika länder.

telsrika », skriver Ylva Eggehorn i Dagen

Röd rönn plötsligt

Det är två ord som återkommer överraskande ofta i Gerd Jonzons diktsamling *Röd rönn plötsligt* (Ide och Kultur). Det är titelordet *plötsligt* och ett annat ord som gång på gång smygs in i dikterna för att slutligen visa sig vara dikters verkliga tema *lyssna*, lyssnande. I dessa två ord kan man fånga in hela den rika upplevelsevärld som finns i samlingen. Det haftigt upplevda och det lyhört mediterande.

Den starka upplevelsen rör sig på många plan. Det kan galla omvärlden, aktuella handlingar — titeldikten syftar på dödan i Irland — eller stingande analyser av människor. Gerd Jonzon har uppenbarligen en skarp penna och ett kritiskt öga. Därför finns ett inressant spanningsförhållande mellan den spontana upplevelsen och den djupkristna förankringen, som gör att bokens innehåll vibrerar under den till synes intellektuella ytan.

Hon skonar inte sig själv. Andyningsvis brister fram glimtar av en pågående själssstrid, som kan akta «Mitt elfenbenstorn/ är min värsta fiende». » Vad är det då som tvingar diktaren ut ur detta torn? Jo, med ett leende beskriver hon «mankor jag förut inte sett/ Guds små sandebud».

I en annan dikt låter hon förstå vad det kostar att «oskyddad sitta och darra» — det är frågan om en överlåtelse av styrningen av sitt liv, en väsentlig upplevelse för varje kristen. «Men har hemma i hjarterotterna kan det» konstaterar hon nästan torrt.

En rad melodiosa minnesbilder från fjärran länningar glider förbi och tecknar författarinnans inter-

nationella upplevelsegrund. Har man sett Indien och suttit «med bonder, enkla män från trakten» så kan man med stark auktoritet tala till dagens unga revolutionärer i Sverige. Har man varit så nära de kastlösa, att man med djup inlevelse skriver en dikt till en kastlös, som tecknar en bild av ett helgon kan man odla isande ironi i Balladen om Svea och med skarpa skriva gravskrift över den «selektiva indignationen, den falska rattfärdiggörelsen», den «upp-trappning av självkänslan» som är så typiskt svensk.

Och dikten från Australien kallad Suburbia, som väl skrevs för några år sedan medan valfärderna i

Sverige ännu var orörd ger en profetisk aning om dagens svenska klimat. Slutstrofen ger bilden Utanpå och innanför ar det fri och from idyll Moln som stora frågetecken rullar upp och dov är skraken Något innanför fasaden stor den vackra villastaden Mitt i fågelsång och cricket exploderar ögonblicket.

I en av samlingens meditativa dikter 'Hur sakta' beskriver hon morgonens anlopp. Dikten slutar med orden «Snart reser sig/ bron till verkligheten». Så kallas hela diktsamlingen Som en bro till verkligheten.

Ingrid Yden-Sandgren

VARDAGSVINKELEN

Hur ger man tro?

— Min sonhustru sa en gång till mig Ni far- och morföräldrar kan ge barn vissa saker mycket bättre än vi föräldrar kan. Ni kan ge dem tro.

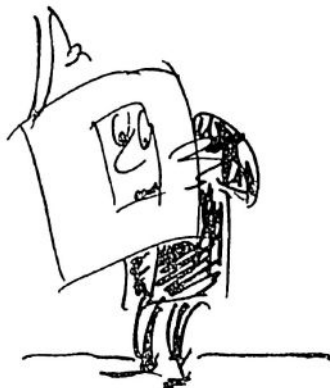
Vi satt en kväll några stycken och samtalade om relationerna till barn och barnbarn. En som både är farmor och mormor citerade då sin sonhustru. Utur det växte frågan fram. Hur ger man ett barn tro? Hur ger man överhuvud tro vidare till en annan människa?

— Självt växte jag upp i ett hem med föräldrar som var hederliga och praktiska men någon tro hade de inte, berättade en i sällskapet. Tillsammans med oss bodde vår farmor och jag minns mest hur hon satt vid kakelugnen och stic-kade. Hon var aldrig irriterad el-

ler otålig på oss barn, alltid var hon vanlig. Men en dag stod vi tre syskon vid fönstret, såg upp mot himlen och bankade i takt med handerna på rutan och sa elaka Gud, elaka Gud. Då steg farmor upp, kom fram till oss och sa, inte med ond men med mycket bestämd ton och med betoning på varje ord. Så säger man inte — I den stunden började det första lilla skottet av tro att slå ut i mig.

— När ett av barnbarnen var fem år tappade han en nyckel. Vi letade tillsammans men kunde inte hitta den. Då sa jag till honom Gud vet var den finns, skall vi vara stilla ett tag och fråga honom? Efter mycket kort eftertanke för pojken upp som en blix, sprang iväg till en bestämd plats och där fanns nyckeln. Det är fantastiskt

Saxat och citerat

GLÅPORD OM PAMPAR BÖR INTE hindra oss att bekämpa den pamp som kan rymmas inom oss

Olof Palme inför socialdemokraternas storrådslag

ARLIGHET AR INTE EN GAMMALDAGS dygd, ett ideal som inte har någon plats i ett modernt samhälle. Arlighet ar tvartom en grundläggande faktor i personlighetens vaxt

Bara nar man ar arlig, ar kontinuerlig sjalvidentitet och akta kontakt med andra möjlig. En mannska som inte håller sig till sanningen, ar en framling både inför sig sjalv och sina medmänniskor

Prof. Clark Moustakas i «De er morgendagen»

VI INBILLAR OSS ATT VI HAR LYCKATS, darfor att vi genomfort en storre social jämlikhet an andra lander. Men hos oss ar den **mänskliga** jämlikheten ovanligt liten. Det ar sammanhang som ar svåra att komma åt. Men någonstans i de sjalsliga provinserna finns problem som vi inte nått. Man kanner ett misslyckande.

Intervju med Krister Wickman, ref i Broderskap nr 15/1971

HVIS DE PERMISSIVE TENDENSER får bre seg uhemmet — og lovløshet og uorden som en følge av dette stadig øker — kommer det snart til a oppstå et rop efter sterke menn som kan sette tingene på plass og rydde opp. Det var det som skjedde i Tyskland i de siste arene før Weimar-republikken gikk under og en mann ved navn Hitler kom til makten.

Liberalitet og frigjørhet bør det være i et samfunn, men bare i den utstrekning den ikke innebærer ufrihet for andre.

Ledare i Aftenposten, Oslo

I EN TID DÅ DE UNGA BLIR UT-SATTA for massmediernas effektiva propaganda for en nyttobetnad, egocentrisk och falsk bild av människan, skulle det vara tragiskt om skolans folk forleddes till nervos forsiktighet nar det galler att påverka barnen och de unga med de ideer, ideal och normer som hela vår kultur och vår demokrati bygger på.

Erling Førland i «Det frigjorte sinn»

Vardagsvinkeln...

att få uppleva sådant tillsammans med barnbarnen

— För lange sen upptäckte jag, att jag liksom hade min dotter och barnbarnen mitt i mitt hjarta medan jag hade ställt min måg, som jag hade svårt att fordra, vid sidan om. För tre år sedan var jag i Caux. Vid en nattvardsgudstjänst i kapellet där sa Gud till mig — Jag ger dig ett oppet hjarta men du måste sjalv rensa bort all orenhet — Först i sommar har det skett.

Min dotter skulle fira semester vid kusten med sin familj. Strax innan ringde hon mig och frågade om jag skulle folja med dem. Jag hade valdigt stor lust så jag svarade ja utan att tanka efter närmare.

Efter några dagar gjorde min måg en sak, som upprorde mig mycket och jag lat honom verkligen veta, vad han gick för. När jag hade

lugnat mig, sa min dotter: Det var ju tråkigt att det skulle bli så här. Men jag tror det var fel du kom med hit nu.

De orden var inte lätta att ta emot men de öppnade mina ögon. Plotsligt såg jag hur jag bade nu och tidigare så ofta foljt det jag hade lust att göra istället för att fråga efter Guds vilja. Även om min dotters motiv att fråga mig att komma med var grumliga (vilket hon sjalv insåg), så gjorde inte det mig fri från ansvaret för hur jag sjalv handlade. Sedan jag hade erkant det och genom det också min egen skuld i förhållandet till min måg, så var det som om alla negativa kanslor mot honom forsvann. Nu ar det som om Guds ljus har börjat lysa på honom och jag kan tro gott för honom.

Min dotter har behovt min hjälp i lång tid på grund av att hennes

man varit sjuk. Men jag har bett Gud att jag skulle bli överflodig. Nu ser det ut som om det börjar ske.

Samtalet gick vidare. Det var en gemensam erfarenhet att blicka som på ett levande och enkelt sätt berättar om tron på Gud och om människor som lyssnat till och foljt Guds röst, ar ett värdefullt hjälpmedel att ge något av tro till ett barn. Särskilt nämndes sådana böcker som Anne de Vries' *Barnens Bibel* och Mary Wilsons *God's hand in history*.

Efter vårt kvällssamtal kvarstod ett starkt intryck av att den tro som enkelt men konkret tar sig uttryck mitt i vardagens handlingar och som för med sig en förvandling i själva hjartpunkten av en människa — en sådan tro «går hem». I varje fall gick den rakt in i mig.

Ulrika

Kort nytt

JAPAN — EUROPA

I förbindelse med den japanske kejsarens europabesök sände BBC och Nederländernas TV en intervju med den japanska senatoren Shizue Kato som representerar socialistpartiet och under kriget förföljdes för sin opposition mot kriget. Fru Kato bad Englands och Nederländernas folk om förlåtelse för vad japanerna gjorde under andra världskriget. «Det som är fel måste erkännas och ställas till rätta mellan nationerna likaval som mellan individer», sade senator Kato.

Som en följd av senator Katos framträdande skrev 38 holländska f.d. krigsfångar i japanska fångläger ett öppet brev som återgavs i Hollands radio. «Vi tackar senator Kato, som med sådant mod, sådan ärlighet och odmjukhet bett om förlåtelse. Vi förlater helhjärtat», skrev de bl a.

FINLAND

«Borga samlyceum fick långvaga hälsning från Papua». Den finska tidningen *Uusima* satte denna rubrik över en redogörelse för det framträdande fröken Alice Wedega gjorde i Borgå i mitten av oktober. Fröken Wedega är av allt att döma den första papuan som någonsin besökt Finland. Tidningen säger att Alice Wedega i Borgå samlyceum berättade om sitt land och den utveckling det genomgått. Alice Wedega fick som avslutning i gåva en traklocka i karelsk stil. Tidningen rapporterade också att den papuanska damen och hennes sällskap från Australien och Sverige blivit mottagna av biskopen för de svenskspråkiga församlingarna i Finland, Johannes Wikström.

Fröken Wedega hade under sitt sex dagar långa besök tillfälle till överläggningar med ledande politiker, industrifolk o a. Hon var, som *Åbo Underrättelser* framhåller i en intervju, särskilt imponerad av det ansvar kvinnorna i Finland tar både i det politiska livet, affärslivet och över huvud taget i det offentliga livet.

HOLLAND

Moralisk upprustning har under de senaste åren utgått till det holländska folket genom 52 tiominuters program i radio och 12 TV-program. I samband med att fortsatta sandingar om Moralisk upprustning och andra opinionsbildande grupper ifrågasatts har pressen livligt engagerat sig i att bekämpa det hot mot yttrandefriheten som installerade sandingar skulle innebära.

AUSTRALIEN

Filmen *Hunden och benet*, som är en inspelning av Peter Howards musikal, ingick i en barnfestival, arrangerad av Canberras råd för barnfilm och barn-TV.

TYSKLAND

«Ett odmjukt Tyskland — hopp för en ny värld» var temat för en konferens 30—31 oktober på hotell Kronsberg i Hannover med deltagare från olika delar av Tyskland, Norden, Asien m m.

NORGE

En grupp norrman från Oslo ger flera foreställningar av Peter Howards pjäs *Stegen* i södra delen av landet. Foreställningar har senast givits i Totens folkskola, Lena, samt Ullern utanför Oslo.

STORBRITANNIEN

En resande insatsgrupp av vita och färgade från England, USA, Asien och Afrika har samlats av västindiern Conrad Hunte, tidigare känd cricketspelare. Dess mål är att gå till roten med rasmotsättningarna mellan invandrare och briter och bygga ett samhälle med flera raser. De första inbjudningarna kom från Cheltenham och Bristol. I Bristol mottogs den resande gruppen med en presskonferens och en mottagning i vilken bl a staden Bristols ansvarige tjänsteman för sociala relationer deltog. Gruppen har senare fortsatt till Birmingham och Manchester.

INDIEN

Med den politiska oron i nordöstra Indien som bakgrund sammankallade industri- och jordbruksminister Stanley Nichols-Roy i delstaten Meghalaya tillsammans med två ministrar i delstaten Assam en veckokonferens i Khasiberget. De 80 deltagarna, mest studenter och fackforeningsfolk, representerade nio raser och elva språk. En grupp militanta studenter från staden Jamshedpur skrev och uppförde en pjäs, *Den avgorande kampen*, som byggde på deras revolutionära erfarenheter. Om sin kamp för att bereda 2000 arbetslösa arbeten berättade en fackforeningsledare. Han var den ende som lyckats finna nya jobb för alla sina män i Västbengalen, där 400 företag lagts ner på senaste tiden. Grupper av deltagare i konferensen besökte efteråt olika centra i Assam för att sprida nyheterna därifrån.

Tuppen och Bananen

Forts från sid 5

ka ansiktsfarg och det rimmade också med hans efternamn — två mycket omma punkter hos en pojke. Derfor började han tala mycket mer fritt om sig själv och sina svarigheter. Han var raddare för sina klasskamrater än för lärarna. Han berättade om hur han några gånger varit oarlig mot sina klasskamrater och han beslutade sig för att berätta sanningen.

Nasta dag gav jag honom en fråga i klassen. Han reste sig och gav ett fullständigt svar med fast och klar rost. Alla de andra vände sig om och såg på honom och undrade vad som hade hant. Han blev så mycket bättre att han fick högsta betyget. Jag lämnade denna skola men genom mina kolleger fick jag höra att han fortsatte att förbättra sig i studierna.

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A
S **SABA**

Advokatfirmaet

Torkildsen & Torkildsen

EIENDOMSAVDELING A S

EIENDOMSAVDELING — FINANSIERING
FORVALTNING

Grensen 3, Oslo 1 — Tlf * 33 05 51 — * 33 08 40

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6-8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrikk inkl. 2 servicebesök (exkl. moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfarbsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel. 0501/145 64

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Göteborgs
Frihamn
Tel: 031-510704

Båt
PONTUS